

יום ה', ח' בניסן תשס"ב (21 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מחר, **ט' בניסן**, לפני 33 שנה (1885-1969), הוא יום פטירתו של **ר' אריה לוי** - "רב האסירים" בזמן המנדאט הבריטי, צדיק בעל חסד, ודמות מרתקת בחיי היישוב בארץ. **אחד הסיפורים אודות מידותיו:** בשבת חול-המועד פסח, ביקר ר' אריה בכלא (בירושלים) כדרכו, והתעניין כיצד ערכו האסירים את 'ליל-הסדר'. השיבו אחד האסירים בבת שחוק: "האווירה היתה מרוממת, אף ערכנו סדר פסח כהלכתו. אולם דבר אחד הכביד עלינו והוא, כשאמרנו את הפרק "שפוך חמתך" ["שפוך חמתך אל הגויים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו. וכו'"] [תהלים ע"ט 6...] - שאומרים אחרי מזיגת הכוס הרביעי של היין, ונוהגים לפתוח את דלת הבית לפני שאומרים אותה] לא יכולנו לפתוח את הדלת - כמקובל בבתי ישראל, ואין יוצא ואין בא..."

טועה אתה, ידידי" - השיבו ר' אריה - כל אדם נתון בכלא של עצמו, ואין הוא יוצא הימנו" דרך פתח ביתו, אלא בפתח שבלב. והרי לנקוב נקב בלב, זאת יכול כל אחד לעשות, אף האסיר בבית-כלאו. ואז יהיה בן-חורין אמיתי, חרות שבנפש..."

השבת שלפני חג הפסח נקראת **שבת הגדול**, על שם ההפטרה שקוראים בשבת זו המסתיימת בפסוקים: "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם..." [סוף ספר מלאכי]. ויש אומרים שהשם "שבת הגדול" הוא על שום הנס הגדול שאירע לאבותינו במצרים, כשכל אחד ואחד לקח שה כדי להקריב את קרבן הפסח, על אף התנגדות המצרים שיקריבו ישראל את אלוהי המצרים, למרות הכל, זה היה נס שהבליגו המצרים על לקיחת הזה. משום הנס הגדול הזה קראו לשבת זו "שבת הגדול". ועוד: נהוג שגדול הקהל - רב בית הכנסת - מיחד דרשה בשבת זו להדרכת קהילתו בהלכות הפסח ובשאר ענייני היום, וכל הקהל מתאסף לשמוע את דרשתו. לכן הסבירו, כי שבת זו קרויה אף על שם דרשתו של הגדול - "שבת הגדול". יש נוהגים לקרוא בשבת זו אחרי הצהריים את "ההגדה של פסח" מ"עבדים היינו" עד "לכפר על כל עוונותינו" (אחרי השיר "דיינו") - כדי להרגיל את העם באמירתה ובהלכות החג.

מדור "שואלים ודורשים" [המשך]:

"והגדת לבנך" - מצוות עשה מהתורה לספר ביציאת מצרים בליל ט"ו בניסן (ליל הסדר), וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, ומבאר החסדים הגדולים שגמל ה' לנו, שהצילנו מיד מצרים ונקם בהם את נקמתנו, ומפרש האותות והמופתים שהראה ה' אז בארץ למעננו, ועוסק בהלכות פסח, ומאריך בהודאה לה' - הרי זה משובח. **ועיקר המצווה לספר לילדים**, שנאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". [שמות י"ג 8] אמנם גם מי שאין לו ילדים, מצווה מן התורה לזכור בליל פסח את יציאת מצרים, שנאמר: "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים, כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה." [שם 3] אלא שהעיקר מן התורה - **להעביר את המסורת בליל הסדר לילדים**, כפי שנאמר בפסוקים רבים. ובזה שונה מצווה זו מכל המצוות...

{ההמשך, בע"ה, ביום א'} {פניני הלכה}

כניסת השבת (ב"ש): 17³⁰ יום נעים ושבת (הגדול!) שלום, בציפיה לישועה בחודש הגאולה!

צאת השבת (ב"ש): 18²⁹

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל